

de nord (în special ucraineană, polonă, slovacă). În problema care ne interesează, atrage atenția în această lucrare capitolul scris de Kałużniacki *Cuvinte românești în limba ucraineană*, în care sînt date, în ordine alfabetică, 270 de cuvinte cu etimonul lor românesc, cu corespondențele poloneze, turcești, grecești, etc. indicîndu-se și aria de răspîndire. Lucrarea aceasta se încadrează în marea acțiune de cercetare a influențelor reciproce dintre limbile slave și unele limbi neslave (română, maghiară, albaneză, neogreacă, turcă), acțiune începută de Fr. Miklosich încă din 1860—1861 prin studiul său asupra elementelor slave din limba română¹.

După apariția studiului lui Miklosich-Kałużniacki, între anii 1890—1915 cercetările asupra elementelor românești din dialectele limbii polone se intensifică și în Polonia, la loc de frunte situîndu-se lucrările lui Luejan Malinowski și Stanisław Wędkiewicz². Românisme (fără a li se indica însă etimonul, pentru că nu are profil etimologic) găsim și în primul dicționar al graiurilor polone alcătuit în această perioadă de Jan Karłowicz³. Un bogat material informativ (toate formele existente în dialecte și limba literară, cu derivatele lor, atestate de la începuturile literaturii scrise pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea, cu indicarea, de multe ori justă, a etimologiei) oferă marele «Dicționar varșovian» istorico-explicativ și etimologic, în 8 volume, care începe să apară în 1900, sub redacția lui A. A. Kryński, J. Karłowicz și W. Niedźwiedzki⁴.

Lucrări de istorie și etnografie tot mai numeroase încearcă să aducă lumină în problema condițiilor social-economice și politice și a căilor de pătrundere a elementului românesc pe teritoriile de la nord de Carpați, în Polonia, Ungaria, Slovacia, Ucraina, Moravia, Silezia. Cercetările lingvistice au ajuns la stabilirea faptului că *cele mai vechi și cele mai numeroase elemente românești din dialectele polone de sud, ucrainene și slovace se datoresc transhumanței păstorești*, unele dintre ele fiind transmise direct, altele prin filieră maghiară⁵. Spre sfîrșitul sec. al XIX-lea și în primele trei decenii ale sec. al XX-lea, în problema românismelor lexicale de pe teritorii slave de răsărit și de apus se remarcă și lucră-

¹ Despre aceste lucrări și în genere despre activitatea lui Miklosich vezi și articolul lui Gh. Mihăilă din Rsl, VI, citat mai sus.

² L. Malinowski, *Ślady wpływu rumuńskiego w mowie góralskiej na Podhalu*, în «Spr. z posiedzeń P. A. U. Kraków», 1891, p. 43—47; L. Malinowski, *O niektórych wyrazach ludowych polskich*, în «Rozprawy PAU (WF)», Kraków, XVII, 1893, p. 17—20; A. Brückner, în *Afsł Ph*, XV, p. 585 și urm.; A. Kryński, în «Prace fil.», IV, 1893, p. 682 și urm. și în «Kwart. Hist.», 1893, p. 477—481; St. Wędkiewicz, *Zur Charakteristik der rumänischen Lehnwörter im Westslawischen*, în «Mitteilungen des rumänischen Institut an der Universität Wien», hg. von W. Meyer-Lübke, 1914, I, p. 262—291 și 401—402; *De quelques emprunts du slave occidental au roumain*, în «Rocznik Slawistyczny», VII, 1914—1915, p. 111—132; *Dyalekt rumuński używany na ziemiach polskich*, în «Język polski i jego historia, Encyklopedia PAU», III, 2, 1915, p. 449—451 (v. J. Goldman, *op. cit.*, p. 218—219, St. Łukasik, *op. cit.*, p. 163).

³ Jan Karłowicz, *Słownik gwar polskich*, t. I—VI, Kraków, 1900—1911.

⁴ A. A. Kryński, J. Karłowicz, W. Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego*, t. I—VIII, Warszawa, 1900—1927 (reeditat în 1953).

⁵ Se poate admite și transmiterea directă de maghiarisme, pe cale păstorească, în dialectele sus-amintite, întrucît maghiarii au fost singurul popor de păstori din această parte a Europei în afară de români, care au putut contribui la aceasta. Pentru prima dată problema a fost pusă astfel de I. Kniesza în *Pochodzenie hungarizmów Karpackiej terminologii pasterskiej*, în *Księga referatów, II Międzynarodowy Zjazd Slawistów*, Warszawa, 1934, p. 49—53.